

Autor: Damir Lučić, dipl.ing.agr.

Sadnice, preduvjet profitabilnog voćnjaka

Lani smo objavili članak o vrstama sadnica. Ove ćemo godine malo više pisati o tome što praktično znače pojedine vrste sadnica u obliku općeg pregleda njihovih prednosti i mana.

Jedna od mana prebujnih sadnica – alternativna/izmjenična rodnost. Zbog nemogućnosti pravovremenog i optimalnog prorjeđivanja svake druge godine stabla su prazna.

Ako pogledamo unazad kakve se vrste sadnica moglo kod nas nabaviti, na primjeru jabuke vidjet ćemo sljedeće:

- najzastupljenija podloga je MM106 (do 1995), a u novije vrijeme uglavnom podloga M9 osim voćnjaka sađenih „zbog poticaja“ po jedinici površine,
- visina cijepjenja niska do ekstremno niska, uglavnom neujednačena,
- posljedično nedefinirana optimalna dubina sadnje,
- način cijepjenja okulacijom u ljeto, kasnije sve više sadnica proizvedenih kopulacijom u proljeće (pogrešno stimulirani rasadničarski poticaji na jednogodišnju proizvodnju sadnica),
- uglavnom standardne sorte, standardni Jonagoldi i Gale lošijih boja. Idared najzastupljeniji, zatim Zlatni standardni i klon B, osjetljiviji na posmeđenje,
- plemke upitnog zdravstvenog stanja jer su matičnjaci iz proizvodnih nasada zbog nepostojanja pravih matičnjaka plemki.

Visoko cijepljena sadnica preduvjet je umjerenog vegetativnog porasta i jeftine i kvalitetne proizvodnje.

Sve to skupa dovelo je do određenih problema u našim hrvatskim voćnjacima koji se ogledaju u:

- previše nestandardiziranih voćnjaka na bujnim podlogama ili preniske cijepljenih ili duboko sađenih kod kojih je vrlo teško ili nemoguće jeftino proizvesti potrebnu količinu prve klase jabuka po hektaru. Visoka proizvodnja je moguća uz relativno visoke proizvodne troškove zbog skupe (zahtjevne) rezidbe, teško provedivih optimalnih pomotehničkih operacija kao što su kemijsko i ručno prorjeđivanje i berba
- problemi s prevelikom bujnošću pa su zbog toga potrebni relativno skupi zahvati kemijskog i mehaničkog sputavanja rasta. Zbog velike bujnosti problemi s fiziološkim bolestima, obojenošću plodova, bolestima i štetnicima, ekonomikom potrošnje vode i alternativnom rodnošću
- sortiment i kvaliteta sorata koji ne potiču potrošnju i koji ne profiliraju voćarstvo te ne utječu na profiliranje tržišta jabuka. To konkretno znači da je bilo previše idareda i da tržište nije bilo upoznato sa sortama jabuka nego se jabuka tretirala kao crvena, žuta i zelena, slatka ili kisela. Na taj se način tržište ne može izgraditi i voćari ne mogu dugoročno računati u današnje zahtjevno vrijeme da će tako loše „poslužen“ kupac pozitivno reagirati kupovinom i potrošnjom
- problemi zdravstvene ispravnosti voćnjaka u vidu virusnih bolesti (mramoriranje Granny Smitha) i fitoplazmoza („vještičje metle“)
- neujednačenost sadnica zbog neujednačnog rasadničarstva, odnosno polaznog sadnog materijala (podloga i plemki) i lošeg sortiranja sadnica kod sadnje. Zbog toga imamo u redovima potpuno raznolike sadnice koje zbog svoje raznolike bujnosti zahtijevaju različite tehnološke pristupe.

Primjer hrvatskog voćnjaka jabuka u standardu tehnologije što nam je ostavilo zadnjih 20 godina voćarstva: prebujne sadnice, male gustoće sadnje, neujednačenost sadnica, izmjenična rodnost, korovi, heterogeni travnjaci, skupa proizvodnja, mala proizvodnost voćnjaka.

Primjer voćnjaka koji je posađen s visokocijepljenim sadnim materijalom. Redoviti visoki urodi uz jednostavniju i provedivu tehnologiju omogućuju stabilne prihode što onda rezultira mogućnostima stalnog ulaganja u razvoj i znanje (tehnološki konzalting), nove tehnologije, nove sorte i konačno konkurentno i samoodrživo voćarstvo koje je zdrav dio nacionalne ekonomije.

Što je dovelo do takvog stanja? Do toga je dovelo mnogo toga:

- U vrijeme rata i nakon rata hrvatsko je gospodarstvo u globalu, to je pozadina za nedostatak domenu stručnog profesionalnog pristupa u amaterski „ho-ruk“ ili „zaraditi“ pristup.

Cijeli tekst možete pročitati u tiskanom broju !!!